



SVEA HOVRÄTT  
Mark- och miljööverdomstolen  
060103

**DOM**  
2018-04-18  
Stockholm

Mål nr  
M 8110-17

## ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-08-22 i mål nr M 2021-17, se bilaga A

## PARTER

### Klagande

Länsstyrelsen i Skåne län

### Motpart

Nikima VVS AB, 556629-7650

## SAKEN

Föreläggande att ansöka om tillstånd till vattenverksamhet avseende vattenkrafts-produktion m.m. på fastigheten XX i Ängelholms kommun

---

## MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsen i Skåne läns beslut den 13 april 2017, dnr 535-33334-2016, med den ändringen att föreläggandet ges följande lydelse:

- Nikima VVS AB föreläggs, i egenskap av fastighetsägare och verksamhetsutövare på fastigheten XX, att upphöra med vattenverksamhet med vattenavledning för turbindrift senast den 18 april 2020.
- Förbudet gäller inte om bolaget före den 18 april 2020 har ansökt om tillstånd till hela vattenverksamheten, dvs. vattenavledning för turbindrift samt dämning.

---

Dok.Id 1391566

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–15:00
<b>E-post:</b> svea.hovratt@dom.se www.svea.se				

**YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN**

**Länsstyrelsen i Skåne län** har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, i första hand ska fastställa föreläggandet i dess helhet. I andra hand har länsstyrelsen yrkat att bolaget ska föreläggas att, inom en rimlig tid och vid äventyr av förbud, lämna in en ansökan om tillstånd till dämning och avledning av vatten för turbindrift som är av sådan kvalitet och innehåll att den kan tas upp till prövning och kungöras.

**Nikima VVS AB** (bolaget) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

**UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN**

**Länsstyrelsen** och **bolaget** har i allt väsentligt anfört detsamma som vid mark- och miljödomstolen.

Bolaget har i Mark- och miljööverdomstolen gett in en akvatisk utredning avseende Rössjöholmsån.

**MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL**

Mark- och miljööverdomstolen kan inledningsvis konstatera att utredningen ger stöd för att det på den aktuella platsen bedrivs tillståndspliktig vattenverksamhet i form av dämning och vattenavledning för turbindrift och delar mark- och miljödomstolens bedömning att bolaget inte visat att verksamheten har tillståndsprövats. Prövningen ska därför utgå från att det inte finns något tillstånd till den vattenverksamhet som omfattas av föreläggandet. Vid dessa förhållanden har länsstyrelsen haft fog att förbjuda verksamheten om inte tillstånd söks inom viss tid (se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens domar den 19 november 2014 i mål nr M 7192-14 och den 25 november 2014 i mål nr M 6637-14).

I föreläggandet anges som förutsättning för att förbudet inte ska inträda att den tillståndsansökan som ges in innehåller vad som stadgas i 22 kap. 1 § miljöbalken. Eftersom tillståndsansökans innehåll kan bli föremål för tolkning anser Mark- och miljööverdomstolen att föreläggandet i den delen är oklart och därför ska upphävas. Av samma anledning är det olämpligt att hänvisa till att tillståndsansökan ska ha sådan kvalitet och innehåll att den kan tas upp till prövning och kungöras.

De tidsfrister som anges i föreläggandet bör ändras i enlighet med vad som framgår av domslutet.

Sammanfattningsvis ska således mark- och miljödomstolens dom ändras och länsstyrelsens föreläggande fastställas med de ändringar som framgår av domslutet.

Mark- och miljööverdomstolen kan notera att länsstyrelsen i skälen till det aktuella föreläggandet uttalat sig om dess inställning till en framtida tillståndsansökan. Domstolen kan dock konstatera att det är tillståndsmyndigheten, dvs. mark- och miljödomstol, som i detta fall har att förutsättningslöst pröva en eventuell framtida tillståndsansökan avseende den aktuella verksamheten. Vid denna prövning ska tillståndsmyndigheten väga olika intressen mot varandra, däribland de synpunkter som framförts av länsstyrelsen, och utifrån en samlad bedömning avgöra om tillstånd kan ges.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, tekniska rådet Dag Ygland samt hovrättsråden Li Brismo (referent) och Ulf Wickström.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Kevin McCabe.



VÄXJÖ TINGSRÄTT  
Mark- och miljödomstolen

**DOM**  
2017-08-22  
meddelad i  
Växjö

Mål nr M 2021-17

**KLAGANDE**  
Nikima VVS AB

**MOTPART**  
Länsstyrelsen i Skåne län

**ÖVERKLAGAT BESLUT**

Länsstyrelsens i Skåne län beslut den 13 april 2017 i ärende nr 535-33334-2016,  
se [bilaga 1](#)

**SAKEN**  
Förbud mot vattenavledning för turbindrift

---

**DOMSLUT**

Med bifall till överklagandet upphäver mark- och miljödomstolen länsstyrelsens  
beslut.

---

Dok.Id 404238

---

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: <a href="mailto:mmd.vaxjo@dom.se">mmd.vaxjo@dom.se</a> <a href="http://www.vaxjotingsratt.domstol.se">www.vaxjotingsratt.domstol.se</a>	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

**BAKGRUND**

Länsstyrelsen i Skåne län (härefter länsstyrelsen) beslutade den 13 april 2017 om förbud för Nikima VVS AB (härefter bolaget). Bolaget ska enligt förbudet senast den 12 april 2019 upphöra med vattenverksamhet i form av vattenavledning för turbindrift på fastigheten XX i Ängelholms kommun.

I samma beslut anges att förbudet inte gäller om bolaget har ansökt om tillstånd till hela vattenverksamheten, dvs. vattenavledning för turbindrift samt dämning, före den 12 april 2019. Det anges också att ansökan ska innehålla vad som stadgas i 22 kap. 1 § miljöbalken.

**YRKANDEN M.M.**

**Bolaget** har överklagat länsstyrelsens beslut och, som det får förstås, yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva beslutet.

Till stöd för sin talan har bolaget i huvudsak anfört följande.

Bolaget har nyligen köpt fastigheten och investerat mycket pengar för att tillskapa ett miljöboende på den. För det fall vattenkraftproduktionen upphör, så går bolaget miste om den viktigaste delen av investeringen. Det bör ges möjlighet att vidta förbättrande åtgärder beträffande vattenverksamheten på fastigheten. Det föreligger redan goda förutsättningar för nuvarande vattenverksamhet och förutsättningarna kan bli ännu bättre genom att t.ex. odla fisk och förbättra anläggningen.

**Länsstyrelsen** har motsatt sig bifall till överklagandet och anfört bl.a. följande.

Det aktuella vattenkraftverket är inte tillståndsprövat enligt miljöbalken. Det är dessutom inte visat att något rättskraftigt tillstånd enligt äldre lagstiftning meddelats för verksamheten. Avsaknaden av tillstånd innebär att det inte säkerställs att vattenverksamheten drivs med den nödvändiga hänsyn som krävs enligt miljöbalken, och nyttan av vattenverksamheten står inte i proportion till den skada som verksamheten ger upphov till på allmänna intressen.

Det är av största vikt att både kraftverk och vandringshinder i Rössjöholmsån åtgärdas för att god ekologisk status ska uppnås i ån. Detsamma gäller för att miljömålet levande sjöar och vattendrag ska uppnås. Vattenverksamhet med avledning för vattenkraftproduktion och dämningverksamhet måste tillståndsprövas enligt miljöbalken. I annat fall ska verksamheten upphöra.

### **DOMSKÄL**

Tillämpliga bestämmelser m.m. framgår av det överklagade beslutet.

Mark- och miljödomstolen bedömer att avledningen av vatten från Rössjöholmsån för turbindrift utgör tillståndpliktig vattenverksamhet.

En verksamhetsutövare som bedriver verksamhet som kräver tillstånd enligt miljöbalken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av miljöbalken har att visa att giltigt tillstånd finns för verksamheten. Ett tillstånd enligt tidigare lagstiftning kan alltså vara gällande, men även i detta fall är det verksamhetsutövaren som har att visa att så är fallet.

Det har inte gjorts gällande att vattenverksamheten har tillståndsprövats och följaktligen inte heller åberopats omständigheter till stöd för att tillstånd enligt miljöbalken eller någon av de tidigare gällande vattenlagarna finns för verksamheten. Domstolen har därmed i sin prövning att utgå från att det inte finns något tillstånd för vattenverksamheten.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för vattenverksamhet och har en skyldighet att säkerställa syftet med miljöbalken och de föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får emellertid inte tillgripas.

Bolaget bedriver tillståndspliktig vattenverksamhet utan tillstånd och länsstyrelsen har av den orsaken haft fog för ett ingripande (se även t.ex. MÖD 2016:7). Av det överklagade beslutet framgår förutsättningarna för en tillståndsprövning och att förbudet inte gäller om bolaget har ansökt om tillstånd till hela vattenverksamheten före förbudet börjar gälla. Länsstyrelsen har i målet framhållit att vattenverksamhet för vattenkraftproduktion och dämmningsverksamhet måste tillståndsprövas samt att det är av största vikt att både kraftverk och vandringshinder i Rössjöholmsån åtgärdas.

Med hänsyn till att avsikten med länsstyrelsens beslut om förbud är att få till stånd en tillståndsprövning av vattenverksamheten får ett förbud mot fortsatt drift av verksamheten anses vara för ingripande (se t.ex. MÖD:s dom den 19 april 2012 i mål nr M 2378-11). Förbudet får också anses vara för ingripande med hänsyn till vad som har framkommit om verksamhetens omfattning och riskerna för skada på allmänna intressen. Vid bedömningen har domstolen lagt särskild vikt vid att länsstyrelsen genom platsbesök har konstaterat att passerbarheten vid dämnet är tämligen god och att naturfåran bedömts vara relativt opåverkad. Mark- och miljödomstolen upphäver därför länsstyrelsens beslut. Domstolen erinrar dock om att det ankommer på länsstyrelsen att på nytt ta ställning till behovet av ingripande med stöd av miljöbalken.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga 2 (DV 427).

Överklagande senast den 12 september 2017.

Jesper Blomberg

Mats Käll

---

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Jesper Blomberg, ordförande, och tekniska rådet Mats Käll. Föredragande har varit beredningsjuristen Danijel Randau.